

MRF 2024.120

Planklagenævnets afgørelse af 2. juli 2024, j.nr. 24/04534

Afslag på genoptagelse af Planklagenævnets afvisning af behandling af klage over påbud i sag om lovliggørelse af lokalplanstridigt forhold, da afslag på dispensation ikke var påklaget, og da klagepunkterne vedrørende kommunens sagsbehandling og hvorvidt der forelå et ulovligt forhold ikke kunne prøves ved et påklaget påbud. Nye klagepunkter der ikke var gjort gældende i den oprindelige klagesag, kunne ikke begrunde genoptagelse.

I december 2022 meddelte Halsnæs Kommune afslag på lovliggørende dispensation fra en lokalplan til etablering af en overkørsel på en ejendom i Ølsted. Afslaget blev ikke påklaget. I marts 2023 meddelte kommunen påbud til ejendommens ejer E om at lovliggøre overkørslen. E påklagede påbuddet og anførte, at kommunen ikke havde redegjort tilstrækkeligt for de planlægningsmæssigt relevante hensyn, som kommunen havde lagt vægt på, og at kommunen ikke havde overholdt officialprincippet. Ved afgørelse af 5. april 2024 (j.nr. 23/05001) afviste Planklagenævnet klagen med henvisning til, at E's klagepunkter ikke vedrørte lovliggørelsespåbuddet, men derimod den bagvedliggende afgørelse fra december 2022 om afslag på lovliggørende dispensation til overkørslen. Da afslaget ikke var påklaget eller indbragt for domstolene, stod det ved magt, og nævnet fandt derfor ikke at kunne efterprøve, hvorvidt forholdet var i strid med lokalplanen, eller om afslaget led af retlige mangler. E anmodede efterfølgende Planklagenævnet om at genoptage sagen og henviste til, at klagen omhandlede påbuddet og ikke afslaget på dispensation, og at nævnet burde have taget stilling til, hvorvidt der havde været hjemmel til påbuddet uafhængigt af, om der var meddelt afslag på dispensation. E henviste til, at lovliggørel-

sespåbud forudsatte, at lokalplanen kunne håndhæves, og at det var uklart, om faktum i sagen understøttede, at der var sket overtrædelse af lokalplanen. Planklagenævnet (formanden) fandt ikke, at nævnet havde begået væsentlige sagsbehandlingsfejl i forbindelse med afvisningen af E's klage, der kunne begrunde en genoptagelse. Med henvisning til **MRF 2021.95 V** bemærkede nævnet, at nævnet kun har mulighed for at tage stilling til afgørelser, som påklages, og at nævnets prøvelse i en klage, som alene vedrører et påbud, der baserer sig på en tidligere afgørelse om, at forholdet er i strid med lokalplanen, ikke kan vedrøre den tidligere afgørelse, men alene selve påbuddet. Da der ikke ved påbuddet var truffet ny afgørelse om afslag på dispensation, og da afslaget ikke var påklaget, kunne nævnet ikke behandle klagepunktet om, at forholdet var i overensstemmelse med lokalplanen, eller at kommunen havde begået fejl i forbindelse med den tidligere afgørelse. På den baggrund afslog nævnet E's anmodning om genoptagelse med bemærkning om, at klagers bemærkninger i genoptagelsesansøgningen om, at påbuddet var uklart og mangelfuldt begrundet, ikke var gjort gældende i den oprindelige klagesag, og derfor ikke kunne give anledning til genoptagelse.

Kommentar: Planklagenævnets afvisning af klagen over lovliggørelsespåbuddet og det efterfølgende afslag på anmodningen om genoptagelse er på linje med landsrettens dom i **MRF 2021.95 V** og f.eks. **MRF 2022.229 Pkn**, men sammenlign **MRF 2022.27 V** med kommentar. Som anført i kommentaren til **MRF 2021.95 V** har denne praksis imidlertid flere uheldige følger. For det første forekommer det noget arbitrært, at det kan være afgørende for klagers retsstilling, om kommunen i den enkelte sag vælger at formulere afslaget på lovliggørelse og påbuddet om fysisk lovliggørelse som en samlet afgørelse eller som to adskilte afgørelser. For det andet er selve tanken med rekursordningen at give borgerne en forholdsvis let, hurtig og billig adgang til prøvelse af førsteinstansens afgørelser. Den nævnte praksis modvirker disse hensyn, fordi det for mange borgere vil være nødvendigt allerede fra et tidligt tidspunkt at antage en advokat for at sikre, at alle relevante afgørelser påklages rettidigt, og at de rigtige klagepunkter gøres gældende fra begyndelsen af hensyn til en eventuel senere retssag. For det tredje ville E i en situation som den ovenstående uanset klage- og søgsmålsfrister kunne opnå en prøvelse af afslaget på dispensation under en efterfølgende straffesag, såfremt E nægter at efterkomme lovliggørelsespåbuddet. Udover at sådanne straffesager næppe er befordrende for retssystemets effektivitet, er det uheldigt, at en borger ved at udsætte sig for risikoen for straf kan opnå en

MRF 2024.120

bedre prøvelse, end hvis der anlægges civilt søgsmål. Disse spørgsmål kan dog næppe løses gennem praksis, men bør indgå i overvejelser om, hvordan den danske rekursordning og domstolsprøvelse af forvaltningsakter tilrettelægges mest hensigtsmæssigt.

Afslag på genoptagelse af Planklagenævnets afgørelse om afvisning af klage over Halsnæs Kommunes påbud om lovliggørelse af en overkørsel på [A1], Ølsted, sagsnr. 23/05001

Sag: 24/04534

Dato: 2. juli 2024

Planklagenævnet afviste den 5. april 2024 at behandle en klage over Halsnæs Kommunes afgørelse af 7. marts 2023 om påbud om lovliggørelse af en overkørsel på ejendommen [A1], 3310 Ølsted.

Klageren har anmodet om genoptagelse af sagen.

Planklagenævnet afslår anmodningen om at genoptage sagen. Nævnets afgørelse af 5. april 2024 gælder således fortsat.

1. Sagens oplysninger

1.1. Sagens baggrund og tidligere forløb

Halsnæs Kommune traf den 13. december 2022 afgørelse om afslag på dispensation fra § 5.3 i lokalplan nr. 07.38, et sommerhusområde ved Ølsted Nordstrand, til en overkørsel på ejendommen [A1], 3310 Ølsted. Afgørelsen af 13. december 2022 blev ikke påklaget.

Halsnæs Kommune gav den 7. marts 2023 påbud om lovliggørelse af overkørslen.

Afgørelsen af 7. marts 2023 blev påklaget til Planklagenævnet af ejendommens ejer.

Planklagenævnet traf den 5. april 2024 afgørelse i sagen.[1] Nævnet afviste at realitetsbehandle klagen.

1.2. Anmodningen om genoptagelse

I sagen indgår følgende materiale fra klageren: Anmodningen om genoptagelse af 6. maj 2024.

Anmodningen er i sin helhed indgået i sagsbehandlingen. Argumenterne for genoptagelse er kort gengivet nedenfor under afsnit 2.

2. Planklagenævnets bemærkninger og afgørelse

2.1. Planklagenævnets kompetence

Planklagenævnet har kompetence til at tage stilling til, om der skal ske genoptagelse af en afgørelse, som nævnet tidligere har truffet.

2.2. Generelt om genoptagelse

Planklagenævnet har pligt til at vurdere, *om* en sag skal genoptages, hvis en part beder om det.

Planklagenævnet har desuden pligt til at *genoptage sagen* og vurdere den på ny, hvis en af følgende betingelser er opfyldt:

1. Hvis der er nye faktiske oplysninger af så væsentlig betydning, at der er en vis sandsynlighed for, at sagen ville have fået et andet resultat, hvis oplysningerne havde foreligget ved nævnets tidligere stillingtagen til sagen.
2. Hvis nævnet ved den tidligere behandling af sagen har begået væsentlige sagsbehandlingsfejl.
3. Hvis der er væsentlige nye retlige forhold, f.eks. hvis domstolene i en tilsvarende sag har underkendt nævnets fortolkning eller praksis.

Planklagenævnet har derimod ikke pligt til at *genoptage sagen* alene af den grund, at en part, en førsteinstans eller andre er *uenige* i nævnets fortolkning eller praksis.

Planklagenævnet har desuden ikke pligt til at *genoptage sagen* alene af den grund, at en part kommer med nye klagepunkter, som ikke har været fremført under den oprindelige klagesag. Efter Planklagenævnets opfattelse vil det føre til omgåelse af de lovbestemte klage- og søgsmålsfrister, hvis det i almindelighed var muligt at få *genoptaget* en klagesag med henvisning til klagepunkter, som ikke har været gjort gældende i klagesagen, eller som nævnet ikke af egen drift har pligt til at påse.

2.3. Sagsbehandlingsfejl

2.3.1. *Genoptagelsesansøgningen*

Klageren anfører, at klagen eksplicit omhandler kommunens påbud om lovliggørelse og ikke afslaget på dispensation.

Klageren anfører, at nævnet burde have taget stilling til, om der er hjemmel til at udstede påbuddet uafhængigt af, om der er meddelt afslag på dispensation. Klageren anfører endvidere, at en vurdering af hjemmelsspørgsmålet indebærer en vurdering af, hvorvidt lokalplanens bestemmelse er tilstrækkeligt klart formuleret til at kunne håndhæves, og om faktum i sagen understøtter, at bestemmelsen faktisk er overtrådt. Ifølge klageren kræver dette en opmåling, som kommunen ikke har foretaget, ligesom det ikke fremgår af påbuddet, hvor langt ind på grunden, der skal fjernes belægning. Yderligere har klageren anført, at kommunen i påbuddet har henvist til planlovens § 51, stk. 5, som er en bestemmelse, der ikke eksisterer.

Vedrørende Planklagenævnets pligt til at tage stilling til hjemmelsspørgsmålet har klageren henvist til vejledning nr. 9392 af 1. maj 2007 om håndhævelse af naturbeskyttelsesloven, planloven og byggeloven.

Klageren anfører, at officialprincippet selvstændigt skal overholdes i påbudssager, og at sagsoplysningen som altovervejende hovedregel indebærer en besigtigelse af forholdene. Kommunen har ikke foretaget en sådan besigtigelse, og kommunen ved derfor ikke, hvor lang overkørslen er, idet det fremgår af varslet, at den har en længde på ca. 10,25 m.

I forhold til saglige planlægningsmæssige hensyn anfører klageren, at kommunen ikke har redegjort nærmere for, hvorfor klagerens ejendom skal behandles anderledes end andre ejendomme, som har tilsvarende forhold. Klageren anfører, at der allerede før lokalplanens vedtagelse fandtes markant bredere overkørsler i området, og at klageren tidligere har redegjort for, at der også er etableret bredere overkørsler efter lokalplanens ikrafttræden. Kommunen burde derfor have forholdt sig til, om det gav planmæssigt mening/var sagligt begrundet at fastholde en bestemmelse, som tilstræber en bestemt udformning i et område, hvor mange grunde ikke har den udformning.

2.3.2. Planklagenævnets afgørelse

Følgende fremgår af Planklagenævnets afgørelse af 5. april 2024:

2. Planklagenævnets bemærkninger og afgørelse

[...]

Det fremgår af kommunens påbud af 7. marts 2023, at kommunen den 13. december 2022 gav afslag på lovliggørende dispensation til overkørslen, og at afslaget ikke blev påklaget.

Planklagenævnet kan ikke i forbindelse med en sag om et påbud efterprøve en tidligere afgørelse om afslag på dispensation, når klagefristen for den tidligere afgørelse er udløbet. Nævnet kan dermed ikke efterprøve spørgsmålet om, hvorvidt forholdet er i strid med lokalplanen eller kommunens sagsbehandling i forbindelse med afslaget på dispensation, herunder kommunens oplysning af sagen samt begrundelse for afslaget.

Der er ikke i sagen oplysninger om, at afgørelsen er indbragt for domstolene. Kommunens tidligere afgørelse om afslag på dispensation står således ved magt.

Klageren har klaget over, at kommunen ikke har overholdt officialprincippet, og at kommunen ikke har redegjort tilstrækkeligt for de planlægningsmæssige hensyn, som kommunen har lagt vægt på i sin vurdering.

Planklagenævnet finder, at disse klagepunkter vedrører den bagvedliggende afgørelse af 13. december 2022 om afslag på dispensation fra lokalplanen til lovliggørelse af indkørslen på ejendommen.

Klageren har således ikke klaget over formelle mangler ved selve påbuddet af 7. marts 2023, men alene forhold, der vedrører afgørelsen om afslag på dispensation.

Planklagenævnet kan som nævnt ovenfor ikke tage stilling til forhold/klagepunkter, som vedrører kommunens afslag på dispensation.

På baggrund af ovennævnte afviser Planklagenævnet at behandle klagen.

[...]

2.3.3. Planklagenævnets vurdering

Klageren har i genoptagelsesanmodningen anført, at nævnet burde have taget stilling til, om der er hjemmel til at udstede påbuddet, herunder om bestemmelsen i lokalplanen kan håndhæves, og om kommunen har oplyst sagen tilstrækkeligt. Klageren har desuden gjort gældende, at der er andre grunde, der

har en bredere indkørsel end tilladt, og at kommunen ikke har redegjort for, hvilke saglige planlægningsmæssigt relevante hensyn, som kan tilsige, at klagerens ejendom skal behandles anderledes end andre ejendomme med tilsvarende forhold.

Planklagenævnet opfatter dette på den måde, at nævnet efter klagerens opfattelse har begået en væsentlig sagsbehandlingsfejl i forbindelse med afvisningen af sagen.

Planklagenævnet kan oplyse, at nævnet kan tage stilling til retlige spørgsmål i forbindelse med en kommunes afgørelse om afslag på dispensation, jf. lovens § 58, stk. 1, nr. 3[2]. Det er f.eks. et retligt spørgsmål, om det pågældende forhold er umiddelbart tilladt efter lokalplanen eller kræver dispensation.

Planklagenævnet bemærker hertil, at nævnet kun har mulighed for at tage stilling til afgørelser som påklages, herunder kun har mulighed for at ophæve afgørelser, der behandles af nævnet. Nævnets prøvelse i en klage, som alene vedrører et påbud, der baserer sig på en tidligere afgørelse om, at forholdet er i strid med lokalplanen, kan således ikke vedrøre den tidligere afgørelse, men alene selve påbuddet.[3]

Halsnæs Kommune har i afgørelsen af 13. december 2022 givet afslag på dispensation, og kommunen har således også heri truffet afgørelse om, at forholdet er i strid med lokalplanen og dermed kræver dispensation. Planklagenævnet finder fortsat ikke, at der med påbuddet er truffet en ny afgørelse herom. Nævnet kan derfor ikke behandle klagepunktet om, at forholdet er i overensstemmelse med lokalplanen, da klageren ikke har påklaget afslaget på dispensation.

For så vidt klagepunktet om planlægningsmæssigt relevante hensyn finder nævnet også fortsat, at dette klagepunkt relaterer sig til kommunens skønsmæssige vurdering i forhold til at give afslag på dispensation.

Nævnet fastholder derfor, at nævnet ikke i forbindelse med det påklagede påbud kan behandle klagepunkterne vedrørende den tidligere afgørelse om afslag på dispensation.

Planklagenævnet finder på den baggrund, at nævnet ved behandlingen af sagen ikke har begået sagsbehandlingsfejl.

Planklagenævnet har som nævnt i afsnit 2.2 desuden ikke pligt til at genoptage sagen alene af den grund, at en part, en førsteinstans eller andre er *uenige* i nævnets fortolkning eller praksis.

2.4. Nye klagepunkter

Klageren har i genoptagelsesansøgningen anført, at påbuddet er uklart og mangelfuldt begrundet. Disse klagepunkter var ikke gjort gældende i den oprindelige klagesag, og nævnet finder derfor, at der er tale om nye klagepunkter. Nye klagepunkter kan som nævnt i afsnit 2.2 ikke give anledning til genoptagelse.

2.5. Samlet vurdering

Planklagenævnet afviser at genoptage Planklagenævnets afgørelse af 5. april 2024, idet betingelserne for genoptagelse ikke er opfyldt.

3. Afsluttende bemærkninger

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 4 i lov om Planklagenævnet.^[4]

Planklagenævnets afgørelse om afslag på genoptagelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 3, stk. 3, i lov om Planklagenævnet. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. § 3, stk. 4, i lov om Planklagenævnet. I forhold til Planklagenævnets oprindelige afgørelse regnes fristen på 6 måneder fra den 5. april 2024.

[1] Planklagenævnets afgørelse af 3. april 2023 i sagsnr. [23/05001](#). Afgørelsen kan ses på <https://pkn.naevneneshus.dk/>.

[2] Bekendtgørelse af lov om planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 572 af 29. maj 2024.

[3] Se lignende problemstilling i Planklagenævnets afgørelse af 22. november 2018 i sagen [18/06246](#), som kan læses på afgørelsesportalen: <https://pkn.naevneneshus.dk/>. Afgørelsen blev stadfæstet ved Retten i Koldings dom af 14. april 2020 (Sag BS-16087/2019-KOL) samt Vestre Landsrets dom af 26. marts 2021 (Sag BS-16229/2020-VLR). Dommene er omtalt i Miljøretlig Forskningsportal [MRF 2021.95](#), hvor der er link til dommene.

[4] Lov nr. 1658 af 20. december 2016 om Planklagenævnet med senere ændringer.

Lovområder:

Planloven, retlig (efter 1. februar 2017)